

27542

Պրոլետարներ բոլոր յերկրներն, միացե՛ք

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

ԳՅՈՒՂԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ

ՅԵՎ ՇՐՋԳՈՐԾԿՈՄՆԵՐԻ

== Ն Ա Մ Ա Ր ==

Ի Ն Բ Ն Ա Ն Ա Ր Կ ՈՒ Մ

Կ Ա Տ Ա Ր Ե Լ ՈՒ Մ Ա Ս Ի Ն

ԹՓԽԻՍ 1928 թ.

Անգլ. Ֆին. Ժող. Կոմ. Հրատարակություն:

հրատարակել՝ журнал «Народное Хозяйство Закавказья»

336.2

Գ-82

336.2
9-82

105 JAN 1910

336.2/6

Պրոխարենի բոլոր յերկրները, միացեք

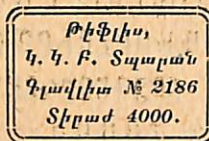
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԶԵՌՆԱՐԿ

ԻՆՔՆԱՀԱՐԿՈՒՄ
ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ,
ԳՅՈՒՂԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ
ՅԵՎ ՇՐՋԳՈՐԾԿՈՄՆԵՐԻ
===== ՇԱՄԱՐ =====

թֆխիս 1928 թ.

Անդր. Ֆին. Ժող. Կոմ. Հրատարակություն:
Հրատարակիչ՝ журнал «Народное Хозяйство Закавказья»

42912-63

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ ԻՆՔՆԱՀԱՐԿՄԱՆ ՄԱՍԻՆ.

Մեր պետական բյուջեում, քիչ դեռ չեն խաղում այն ծախքերը, վորոնք կատարվում են գյուղատնտեսության վերականգնման և ամրացման համար: Բավական և ասե՛ք, վոր ԱՍՖՆՀ (Անդրկովկասյան) բյուջեով 1927-28 բյուջ. տարվա ընթացքում, հիշյալ նպատակների համար բաց և թողնված 40.490.823 ռուբլի:

Բացի այդ, մենք բոլորս գիտենք, վոր գյուղատնտեսության վերականգնման և ամրացման գործը սերտորեն կապված և գյուղական բնակչության գրագիտության ու նրա ընդհանուր կուլտուրական մակարդակի հետ, Այդ պատճառով խորհրդային իշխանությունը հիշյալ կարիքների համար բաց և թողնում մեծ գումարներ: Որինակ, 1927-28 թ. բյուջեով, ժողովրդական լուսավորության համար ԱՍՖՆՀ-ում բաց և թողնված 25.638.245 ռուբլի, իսկ 1928-29 թ. համար նախատեսված և, գյուղատնտեսությունը վերականգնելու և զարգացնելու համար 66.662.257 ռուբլի, ժողովրդավորության համար 31.300.760 ռ. Բայց, պետության կողմից բաց թողնվելիք միջոցները թեպետ տարեց-տարի ավելանում են, այնուամենայնիվ գյուղի հասարակական, կուլտուրական և տնտեսական բոլոր կարիքները բավարարելու համար, այդ միջոցները դեռ քիչ են ու անբավարար:

Այդ միջոցները ավելի քան անբավական են ներկայումս, չեն խորհրդային իշխանության կողմից, կուլտուրական ֆրոնտում ձեռնարկված բոլոր միջոցների հետևանքով, գյուղական բնակչության պահանջները այդ ասպարեզում անհամեմատելի բարձրացել են:

Գյուղական բնակչությունը սկսել և ավելի ու ավելի գիտակցել, դպրոցների, հիվանդանոցների, խրճիթ ընթերցարանների և լավ ճանապարհների կառուցման անհրաժեշտությունն ու նրանց ոգուտը:

Մենք բոլորս տեսնում ենք, վոր գյուղացիական տնտեսութեան չեկամուտը տարեց-տարի բարձրանում է: Մինչդեռ գյուղացիութեան հարկային վճարումները վերջին տարիներում մնացել են գրեթե միևնույն հավասարութեան վրա, վորի հետևանքով գյուղական բնակչութիւնը հնարավորութիւն ունի յուր չեկամութի մի մասը հատկացնելու վոչ միայն յուր սեփական տնտեսութեան բարելավման ու զարգացման այլ նաև յուր հասարակական ու կուլտուրական կարիքները բավարարելու համար:

Գյուղացիութիւնը, լավ գիտենալով վոր խորհրդային իշխանութիւնը չնայած յուր ամբողջ ցանկութեանը, հնարավորութիւն չունի բավարարելու գյուղի բոլոր կարիքները, ինքը կտմաւոր կատարում է մի քանի ամենակենսական ու ամենաանհրաժեշտ, հասարակ-կուլտուրական և տնտեսական ծախքեր, ինչպես դրամի ու բնամթերքի հավաքելու միջոցով, նույնպես և աշխատանքի մասնակցութեան միջոցով, այլ կերպ ասած, հիշյալ կարիքները ծածկում է ինքնահարկման միջոցով:

Ցարի ժամանակ ել եր գյուղում անցկացվում ինքնահարկում, գանադան անունների տակ (մասրաֆ, գյուղական խարջ, և այլն): Բայց այդ ցարական ինքնահարկումը կատարվում եր վոչ թե գյուղացիութեան կտմաւոր ցանկութեամբ, այլ շրջանային «պրիստով» կամ «ստարշինի» հրամանով: Այդ տուրքերը հավաքվում եին բոլորից համահավասար չափով, անկախ յուրաքանչյուր գյուղացու տնտեսութեան հնարավորութիւնից: Այդ կարգով գյուղացիներից հավաքվող տուրքերը, գլխավորապես ծախսվում եյին գյուղական վարչութիւն պահելու համար, այսինքն «ստարշինի» (գլաֆի), գյուղի քրիստի, «ստարաֆնիկի» աշխատավարձի և այլ նման նպատակների համար:

Խորհրդային իշխանութիւնը հենց առաջին որերից, արգելեց այդ «գյուղական խարջերը»: Իսկ գյուղական վարչութիւն պահելու հետ կապված բոլոր ծախքերը վերցրեց բավարարելու պետական միջոցներից:

Մեր իշխանութիւնը գտավ, վոր ինքնահարկումը կարող է կատարվել միմիայն կտմաւոր հիմքերի վրա և միայն այնպիսի կարիքների բավարարման համար, վորոնք չկրում են կուլտու-

րական ու տնտեսական տեղական բնույթ և ունեն հասարակական նշանակութիւն, ընդունելով վորպիս որենքի հիմք դասակարգային սկզբունքը:

Այնուամենայնիվ, խորհրդային իշխանութեան կողմից սահմանված ինքնահարկման սկզբունքները, կյանքում կիրառելու ժամանակ, գործնականում տեղի են ունեցել մի շարք խեղաթյուրումներ և սխալներ, վորոնք գլխավորապես բխել են այն հանգամանքից, վոր գյուղացիական բնակչութեան մեծամասնութիւնը ծանոթ չի չեղել ինքնահարկման հիմնական սկզբունքների հետ:

Ինքնահարկման կիրարկման ժամանակ, ավելի շատ տեղի չեն ունեցել հետեյալ սխալները.

1) Հավաքվող միջոցները ծախսվել մն վոչ իրենց նպատակներին, այն է—կատարվել է լրացուցիչ վարձատրում գյուղական վարչական ապարատին: 2) Գյուղացիական տնտեսութիւնների մեջ ինքնահարկման ընդհանուր գումարի բաժանման ժամանակ, բացակայել է դասակարգային մոտեցումը—հաշվի չեն առնվել առանձին գյուղացիական տնտեսութեան ուժեղութիւնը, վորը առաջ է բերել չքավորական և անգամ միջակային տնտեսութիւնների գերահարկադրում: Բացի դրանից, մինչև հիմա ինքնահարկման գումարների բաժանելու կարգերի (հարկման ձևերի) մեջ տիրում է ծայր աստիճանի գանադանութիւններ: Մի շարք տեղերում հարկումը կատարվել է ըստ տնտեսութիւնների, մյուս տեղերում ըստ շնչերի քանակի և այլն: Նկատվել են դեպքեր, չերբ ինքնահարկման միջոցների գանձումը ընդունել և այլանդակ ձևեր, այսպես որինակ, միջոցների գանձումը հանձնարարվել է այն կապալառուին, վորի հետ կնքված է չեղել այս կամայն աշխատանքի կատարման պայմանագիրը: Տեղ-տեղ բացախել և ծրագրային աշխատանքը և այս կամ այն հասարակական կուլտուր-տնտեսական կարիքները ինքնահարկումով բավարարելու համար, հաշվի չեն առել ունի (իսկական-փաստացի) հնարավորութիւնները, վորի հետևանքով նշանակված աշխատանքները մնացել են կիսատ, չեն ավարտվել, հազիվ բավարարելով հարկավոր ծախսերի մեկ տասներորդական մասը և տարիներով ձգձգվել են:

Ինքնահարկման նոր որենքով, գյուղական բնակչութիւնը հրավիրվում է ակտիվ մասնակցութեան գյուղի կուլտուրական շինարարութեան և տնտեսական կյանքի ասպարեզներում, այդ որենքով միանգամայն վերացվում է դասակարգային այն անարդարութիւնը, վորը մինչև այժմ նկատվել է, և գործնականորեն— կյանքում կիրառելու համար, սահմանվում է ինքնահարկման պարզ և վորոշ կարգեր: Կրճատվում է ինքնահարկման ընդհանուր գումարի չափը: Սահմանվում է վորոշ ցուցակ այն ծախքերի, վորոնք կարելի է ծածկել (բավարարել) ինքնահարկման միջոցով, հաշվի առնելով տվյալ շրջանի տնտեսական չորահատուկ պայմանները տվյալ ժամանակաշրջանում: Կտրականապես արգելվում է խորհրդների վարչական կարիքների համար կատարել ինքնահարկում, կամ հավաքված գումարների աննպատակ ծախսելը: Նայենք հիմա մանրամասնորեն թե ի՞նչ կարգով և ի՞նչ կարիքների համար կարելի է կատարել ինքնահարկումը:

1. ԻՆՉ ԿԱՐԻՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵԼԻ Ե ԿԱՏԱՐԵԼ ԻՆՔՆԱՀԱՐԿՈՒՄԸ

Ինքնահարկումը թույլատրվում է և կատարելու, հասարակական, կուլտուր-տնտեսական այնպիսի կարիքների համար, վորոնց մեջ շահագրգռված է տվյալ գյուղի բնակչութեան մեծամասնութիւնը: Այդպիսի կարիքների ցուցակը հաստատվում է հանրապետական գործկոմիների կողմից: Վերածենք այդ որինակների, յենթադրենք գյուղում չկա հիվանդանոց, դպրոց, կամ թե չե այդպիսիները գոյութիւն ունեն բայց վերանորոգումների կարիք են գգում, որինակ վառարան չկա, կամ թե կտուրը կաթում է կամ անհրաժեշտ է շենքը լայնացնել, մեծացնել և այլն, կարող են պատահել դեպքեր յերբ գյուղում հիվանդանոց, դպրոց և կամ խրճիթ-ընթերցարան կան, բայց միջոցներ չկա լուսավորութեան, վառելիքի և մանր վերանորոգումների համար, ահա այդ բոլոր դեպքերում գյուղացիք կարող են այդ կարիքները ծածկել ինքնահարկման միջոցով:

Ինքնահարկումը կարելի է կիրառել. բժշկական, անասնաբուժական, բուժակային, գյուղատնտեսական կայաններ, կամ

խրճիթ-ընթերցարան, կարմիր անկյուն, ակումբ, ժողովրդական տուն, գրադարան, մանկական տներ, պարտեզներ, մսուրներ, և նման այլ ձեռնարկութիւններ գյուղում կազմակերպելու նպատակով:

Գյուղը կարիք է գգում միջգյուղյան և միջդաշտային ճանապարհների, գետանցների ու հասարակական նշանակութիւն ունեցող կամուրջների կառուցման ու պահպանման մեջ, գյուղին անհրաժեշտ է հակահրդեհային ասպանութիւն (հրդեհաշիջ դեպոնների ու սրահների կառուցում պաշտպանութիւն և սպասարկութիւն) այս բոլոր տեսակի կարիքները կարելի է բավարարել ինքնահարկման միջոցով: Այդ կարգով հավաքած միջոցներով կարելի է բարվոքել նաև գյուղի բարեկարգութիւնները, այն է, կարելի է կարգավորել ու կառուցել. ջրհորներ, հանրային աղբւրներ, լճակներ ջրամբարներ, բաղնիքներ հրապարակներ փողոցներ և այլն, վերջապես, ինքնահարկման միջոցով կարելի է կազմակերպել գյուղի պաշտպանութիւնը: Ահա թե ի՞նչ կարիքների համար, կարելի է կիրառել գյուղի ինքնահարկումը: Այս կամ այն գյուղում կարող են հանդիպել այնպիսի կուլտուր-տնտեսական կարիքներ, վորոնք չեն նախատեսված կենսագործկոմի վորոշման մեջ: Յեթե գյուղը ցանկանում է այդպիսի կարիքները բավարարել ինքնահարկման միջոցով, հարկավոր է յուր գործկոմի միջոցով հատուկ միջնորդութիւն հարուցել կենսագործկոմի առաջ, այդ նպատակի համար:

Հարկավոր է լավ հիշել, վոր ինքնահարկման միջոցով հավաքած միջոցներից խստիվ արգելվում է և վո՞չ մի դեպքում չի թույլատրվում բավարարել վարչական բնույթ կրող կարիքները, այն է— իշխանութեան տեղական մարմինների, գավառակային գործկոմիների, գյուղխորհուրդների, միլիցիայի աշխատակիցների և գյուղական կատարածուների վարձատրութեան, այդ մարմինների շենքերի պահպանութեան ու կահավորման, ինչպես նաեւ նրանց զրաւանդակային, շրջագալութեան և այլ ծախքերի հոգալը, վորոնք պետք է ծածկվեն (բավարարվեն) ի հաշիվ բյուջեյի:

Հիմա, յերբ մենք ծանոթ ենք թե ի՞նչ նպատակների համար է կատարվում ինքնահարկումը, անցնենք նրա կիրարկման կարգի հարցին:

III. ԻՆՔՆԱՀԱՐԿՄԱՆ ԿԻՐԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Նախ և առաջ պետք է իմանալ, Վոր ինքնահարկումը թույլատրվում է ինչպես դրամով—նաև բնական պարհակով (բնամթերքով) ու անձնական աշխատանքի մասնակցությամբ: Գյուղում գտնվող հասարակական կազմակերպությունները, կոմբինը, կոմբերիտմիությունը, գյուղ «փոկ»ը, գյուղաքաղաքական խմբակը և վերջապես գյուղխորհուրդը, նկատելով այս կամ այն կարիքը, կարող են առաջադրել նրանց քաղաքարման համար, ինքնահարկման միջոցը: Ինքնահարկումի կիրարկման հարցը լուծելու համար անպայմանորեն հրավիրվում է գյուղացիների ընդհանուր ժողով, վորտեղ վորոշվում է այդ հարցը: Ժողովին մասնակցում են տվյալ գյուղի այն քաղաքացիները վորոնք ոգտվում են ընտրողական իրավունքներով: Ընդհանուր ժողովը համարվում է ուղղահայե լինելով այդ ժողովում ներկա չեն տվյալ գյուղի ընտրողների ընդհանուր քանակի, վոչ պակաս կեսից:

Յեթե ինքնահարկման հարցի առթիվ նշանակված առաջին ընդհանուր ժողովին մասնակցում են ընդհանուր ընտրողների կեսից պակաս, հրավիրվում է չերկրորդ ժողովը վորտեղ ինքնահարկման հարցեր լուծելու համար պահանջվում է վորպեսզի ներկա լինի, ընտրողական իրավունք ունեցող քաղաքացիների ընդհանուր թվի առնվազն, մի չերորդ մասը:

Յեթե ինքնահարկումը առաջադրվում է 2, կամ ավելի հարևան գյուղերի կարիքները հոգալու համար, (որինակ գետանցների կամ ճանապարհների կառուցում ու վերանորոգում) այդ դեպքերում անհրաժեշտ է վորպեսզի ինքնահարկման կիրարկելու հարցը լուծվի ինչպես այդ գյուղերի առանձին ընդհանուր ժողովներում, նույնպես և նրանց միացյալ, շահադրդոված բոլոր գյուղերի քաղաքացիների ընդհանուր ժողովում: Այդպիսի ժողովներում նույնպես պահանջվում է վորպեսզի ներկա լինի առաջին ժողովում, ընդհանուր ընտրողների թվի վոչ պակաս կեսը, իսկ չերկրորդ ժողովում վոչ պակաս մի չերորդ մասը:

Նման դեպքերում նախապատրաստական աշխատանքները կատարվում են շրջանային գործկոմի միջոցով:

Ինքնահարկման բոլոր տեսակի հարցերին վերաբերվող վորոշումները կայացվում են ընդհանուր ժողովներում ներկա չեղողների ձայների պարզ մեծամասնությամբ:

Ինքնահարկման հարցը մինչ ընդհանուր ժողով մտցնելը, գյուղխորհուրդը կազմում է մոտավոր նախահաշիվ այն կարիքի ծախսերի համար, վորը չենթադրվում է հոգալ ինքնահարկման միջոցով: Նախահաշիվը կազմելու ժամանակ նյութերի և աշխատանքի գնահատումն, գյուղխորհուրդը կատարում է (ծախքերը կատարելու ժամանակաշրջանում) տվյալ վայրում գոյություն ունեցող գներով: Այսպիսով, ընդհանուր ժողովի վորոշումների մեջ ցույց է տրվում, ա) ինքնահարկման նպատակը բ) ինքնահարկման ձևը (դրամական, բնամթերքային կամ անձնական աշխատանքի և կամ խառն) գ) ինքնահարկման ընդհանուր գումարը դ) ինքնահարկման մոեծումների առավելագույն ժամանակամիջոցը: Յեթե ինքնահարկումը սահմանվում է պարբերական մոեծումների ձևով, այդ դեպքում վորոշվում է նաև այն, թե ինչ ժամանակով է սահմանվում ինքնահարկումը, վորը համենայն դեպս—չի կարող գերազանցել մեկ տարուց: Հարկ չեղած դեպքում, ժամկետի չերկարացման մասին պետք է ունենալ ընդհանուր ժողովի համապատասխան վորոշում:

Որինակ. ընդհանուր ժողովը վորոշում է. ա) վերանորոգել գյուղապրոցը: Վորոշման մեջ պետք է ցույց տալ, շինարարական նյութերից վորոնք պետք է ձեռք բերվեն դրամով և վորոնք բնական պարհակով (բնանյութերով), աշխատանքների վորմասը պետք է կատարվի վարձու բանվորներով և վորը քաղաքացիների անձնական աշխատանքի մասնակցությամբ բ) կառուցել դաշտային ճանապարհը, բացառապես քաղաքացիների անձնական աշխատանքի միջոցով, գ) կամ թե, ընդհանուր ժողովը վորոշում է, գրադարանը կամ խրճիթ—ընթերցարանը լուսավորել դրամական ինքնահարկումի միջոցով:

Ընդհանուր ժողովում վորոշված միջոցների ընդհանուր գումարը (դրամական, բնական և աշխատանքային) հպետք է գերազանցի կենտրոնիկոմի կողմից սահմանած, ինքնահարկման

առավելագույն չափը: Ինքնահարկման բնապարհակալին և աշխատանքալին մասերը վեր են ածվում դրամականի, տեղական գներով:

Որին ա կ. լենթադրենք ժողովը վորոշում է ընդարձակել դպրոցի շենքը, վորի համար, ի թիվս մյուս նյութերի հարկավոր է 100 փութ կիր (աղյուս) և վորովհետև գյուղից մոտ են գըտնվում կրահանքերը, ժողովը վորոշում է կիրը բերել բնապարհակալին կարգով: Յենթադրենք տվյալ շրջանում մեկ փութ կիրը գնահատվում է 50 կոպ., այս դեպքում, բերվող 100 փութ կիրը գնահատվում է 100 փ. $\times$ 50 կ. = 50 բուրի, (թեև փաստորեն այդ կիրը ձեռք է բերվում առանձ դրամի, բնապարհակալին կարգով): Կամ թե, լենթադրենք նույն կարիքի համար անհրաժեշտ է 100 բանոտրական որ և մեկ բանվորական որը, այդ աշխատանքները կատարվելու ժամանակամիջոցում, գնահատվում է 1 ո. 20 կոպ., տվյալ դեպքում 100 բանվորական որը կարժենա 100×1 ո. 20 կ. = 120 ո. բացի 100 փ. կրից և 100 բանվորական որից, դպրոցի շենքի ընդարձակման համար, լենթադրենք անհրաժեշտ է ձեռք բերել նաև 500 ուրբուռ արժողութչամբ շինանյութեր:

Այսպիսով, այդ բոլորը վերածելով դրամի կստանանք.

ա) 100 փութ կիր 50 կոպեկով	= 50 ո.
բ) 100 բանվ. որ 1-20 »	= 120 ո.
և գ) մնացած նյութերի գնման համար	= 500 ո.

Ընդամենը 670 ո.

IV. ԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ.

Չպետք է մոռանալ, վոր ինքնահարկումը կարելի է կիրարկել միայն այն դեպքում, յերբ ընդհանուր ժողովի վորոշումը արդեն հաստատված է շրջանալին գործկոմի կողմից:

Այդ կարգը այ թե ինչի համար է անհրաժեշտ. կարող չեն պատահել դեպքեր, յերբ ընդհանուր ժողովը սահմանել է գյուղացիների կարողութչունից բարձր ինքնահարկում, կամ թե ժողովը որինական չի չեղել, ժողովը որենքին հակառակ վորոշումներ է հանել և այլն: Այս բոլոր դեպքերում ընդհանուր ժողովի վորոշումները հաստատելու ժամանակ, շրջագործկոմը կը նկատի և

կը տա համապատասխան ուղղութչուն: Գլխավոր ուղղորութչունը շրջագործկոմները պետք է դարձնեն այն հանգամանքի վրա, վորպեսզի ինքնահարկման կիրարկման ժամանակ, անպայման հաշվի առնվի յուրաքանչյուր տնտեսութչան վճարունակութչունը և ուժը:

Հիմա, յերբ արդեն ծանոթ չենք ինքնահարկման սահմանման կաղզի հետ, անհրաժեշտ է կանգ առնել նրա բաշխման կարգի վրա:

V. Ո՞Վ Ե ՅԵՆԹԱՐԿՎՈՒՄ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ ԻՆՔՆԱՀԱՐԿՄԱՆԸ.

Ինքնահարկումը տարածվում է գյուղի բոլոր քաղաքացիների վրա, անկախ նրանից, թե լենթարկված չեն նրանք միասնագյուղհարկի կամ ուրիշ հարկերի թե վոչ, և կամ ազատված չեն աղպիսիներից թե վոչ: Բաց վերջին դեպքում պետք է իմանալ, վոր մյասպղղահարկից ազատված գյուղացիական տնտեսութչունները կարող չեն լենթարկվել ինքնահարկման ընդհանուր ժողովի վորոշմամբ, բաց վոչ ավել յերեք փալի չափից:

Բացի գրանից, ինքնահարկման կարող չեն լենթարկվել նաև այն անձինք, վորոք թեև չեն զբաղվում գյուղատնտեսութչամբ բաց մշտական ապրում չեն այդ գյուղում, անկախ նրանից թե շահագրգռված են արդյոք դրանք թե վոչ, անձամբ այն ձեռնարկումների մեջ, վորոնց համար կիրարկվում է ինքնահարկումը: Որին ա կ. առևտրականները, արհեստավորները և այլն:

VI. Ո՞Վ ԿԱՐՈՂ Ե ԱՋԱՏՎԵԼ ԻՆՔՆԱՀԱՐԿՄԱՆԸ

ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒՑ.

Այն հարցը, թե տվյալ գյուղի բնակչութչունից, վո՞ր քաղաքացիները կարող են ազատվել ինքնահարկմանը մասնակցելուց, վորոշում է ընդհանուր ժողովը: Տվյալ գյուղի ընդհանուր ժողովը, լավ իմանալով յուր գյուղի այն չքավոր բնատնիքներին, վորոնք անկարող են վճարել անգամ մեկ փալ, բոլորովին ազատում է աղպիսիներին: Բացի գրանից, գյուղում կարող չեն

գտնվել աշնայիսի քաղաքացիներ, վորոնք բնակվում են ժամանակավորապես և բոլորովին չեն շահագործված ինքնահարկման միջոցով կատարվող աշխատանքներում, վորոնք վերաբերվում են զուտ տվյալ գյուղի կուլտուր-տնտեսական ու հասարակական կարիքներին: Այդպիսիներին պատկանում են բժիշկները, գյուղատնտեսները, ուսուցիչներ և այլն: Ինքնահարկումի պարտավորեցումն սրանց վրա տարածելը կլինի միանգամայն անտրդարացի: Այսպիսով, ընդհանուր ժողովը կարող է բոլորովին ազատել ինքնահարկմանը մասնակցելուց. ա) առանձին չքավոր-ընչազուրկ գյուղացիական տնտեսություններին բ) այն քաղաքացիներին, վորոնք գտնվում են պետական ծառայության մեջ և չգրադվելով գյուղատնտեսությանը անմիջական ոգուտ չեն ստանում այն ձեռնարկումից վորի իրագործման նպատակով կիրարկվում է ինքնահարկումը և գ) բանվոր-գյուղացիական կարմիր բանակում գտնվող այն զինվորական ծառայողներին վորոնք կոչված չեն մշտական զինածառայության:

Ընդհանուր ժողովի վորոշման հիման վրա, գյուղխորհուրդը, գյուղփոկի և տվյալ գյուղի քաղաքացիների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ (վերջինը ընտրվում է ընդհանուր ժողովում) կատարում է ընդհանուր գումարի բաշխում այն քաղաքացիներին մեջ, վորոնք մասնակցում չեն ինքնահարկմանը:

Այդ բաշխումն կատարվում է ընդհանուր ժողովի չերորդդ օրից վոչ ուշ:

VII. ԻՆՔՆԱՀԱՐԿՄԱՆ ՓԱՅԵՐԻ ՎՈՐՈՇՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Նախքան ինքնահարկման բաշխում կատարելն, գյուղխորհուրդը վորոշում է, թե չուրաքանչյուր տնտեսությունը կամ քաղաքացուն, վորոնք մասնակցում չեն ինքնահարկմանը, քանի փայ է հասնում, վորի համար հիմք է ընդունվում հետևյալը.

ա) Միասգյուղհարկ վճարող գյուղացիական տնտեսությունների համար, ինքնահարկման փայերի քանակը վորոշում է տվյալ տարում վճարվող միասգյուղհարկի գումարով, այսինքն—ընդունվում է, վոր մեկ փայը հավասար է վճարվող միասգյուղհարկի մեկ ուրբլուն, դուրս հանած բոլոր արտոնությունները և զի-

ջումները: Որին ա.կ. վորեւ գյուղում գտնվում է միասգյուղհարկի չենթարկվող 100 գյուղացիական տնտեսություն, վորոնցից, չենթադրենք, հաշված է միասգյուղհարկ 800 ուրբլի: Յենթադրենք դրանցից մի քանիսին տված արտոնությունների և զիջումների ընդհանուր գումարը կազմում է 100 ու: Հետևապես, փաստորեն վճարման չենթակա հարկի գումարը կ'կազմի 700 ու. այսպիսով տվյալ գյուղի ինքնահարկման փայերի քանակը, միասգյուղհարկի չենթարկված տնտեսությունների համար, հավասար կլինի չեթ հարյուրի:

բ) Գյուղատնտեսությանը չգրադվող, գյուղում մշտապես բնակվող քաղաքացիների համար, վորոնք իրենց առևտրից և արհեստներից ստացած չեկամուտների համար չենթարկվում չեն պետական չեկամտահարկի, փայերի քանակը վորոշվում է հետևյալ ձևով.

վերցվում է հարկաթերթում նշանակված չեկամուտի գումարը, վորը վորոշված է ֆինանսական տեսչին կից շրջհարկհանձնաժողովի կողմից և այդ չեկամուտը ընդունելով վորպես հիմք, վորոշվում է միասգյուղհարկի գումարը համաձայն ընթացիք տարվա դրույքների:

Այդ ձևով հաշվված միասգյուղհարկի գումարը, հավասար կ'լինի փայերի քանակին, հաշվի առնելով, վոր միասգյուղհարկի չուրաքանչյուր ուրբլին հավասար է ինքնահարկման մեկ փային:

Որին ա.կ. Քաղաքացի կիրակոսյանից, ֆինտեսուչը վորոշել է վորպես առևտրից ստացած չեկամուտ, 1000 ուրբլի: Նրա ընտանիքը բաղկացած է 5 հոգուց: 1928-29 թ. միասգյուղհարկի դրույքներով հարկը հավասար կ'լինի 211 ուրբլու, այսինքն, այդ քաղաքացին ինքնահարկմանը կ'չենթարկվի 211 փայի չափով:

գ) Գյուղում մշտական ապրող այն քաղաքացիների համար, վորոնք չ'գրադվելով գյուղատնտեսությանը, ապրում չեն առևտրից կամ արհեստից ստացած չեկամուտներով բաց չեկամտահարկի չեն չենթարկված, ինքնահարկման փայերի քանակը վորոշվում է հետևյալ ձևով:

Նախ և առաջ գյուղխորհուրդը գյուղի ներկայացուցչի մասնակցությամբ, (վորը ընտրվում է ընդհանուր ժողովում) եկապերտալին ձեվով վորոշում է այդպիսիների չեկամուտները աչն տվյալների հիման վրա, վորոնք գտնվում չեն գյուղխորհրդում, հանձնաժողովի մոտ, և կամ ստացվում են այս կամ աչն բանիմաց-քաղաքացիներից ու նաև հարկատուին հարց ու փորձ անելու միջոցով: Այդ ձեվով վորոշված չեկամտի գումարից հաշվվում է միասգյուղհարկը, վորին համեմատ և վորոշում է ինքնահարկի փայերի քանակը ինչպես նախորդ դեպքերում:

դ) Գյուղում մշտական բնակվող աչն քաղաքացիների համար, վորոնք ապրում չեն միմիաչն աշխատավածից ստացած չեկամուտներով, փայերի քանակը վորոշվում է հետևյալ ձեվով.

1. Աչն քաղաքացիների համար, վորոնք չենթարկվում չեն չեկամտահարկի, ընդունվում է ֆինտեսչի կողմից վորոշած չեկամտի գումարը, դրանից վերցնվում է 150/0, ու ստացված գումարից հաշվվում է միասգյուղհարկը և փայերի քանակը վորոշվում է «բ» կետում ցույց տված կարգով:

Ուրիսակ. Գյուղում մշտական բնակվում է գյուղկոոպերատիվի ծառայողը, վորը չենթարկվում է չեկամտահարկի: Ֆինտեսուչը դրա տարեկան ամբողջ չեկամուտը վորոշել է 1200 ո. այդ չեկամտից—վերցնվում է 150/0-ը, աչն է 180 ուրբլին, վորից և հաշվվում է միասգյուղհարկը: Տվյալ դեպքում չեթե չենթադրենք վոր, այդ ծառայողի ընտանիքը բաղկացած է 4 շնչից, միասգյուղհարկը հավասար կ'լինի 6 ո. 25 կոպ. այսինքն, ինքնահարկմանը այդ ծառայողը պետք է չենթարկվի 6 փայի չափով:

Մի ուրիշ որինակ. նուչն գյուղում բնակվում է ուսուցիչ, վորը չեկամտահարկ չի վճարում, աչս դեպքում գուղխորհուրդը, գյուղփոկի և գյուղի ներկայացուցիչների մասնակցությամբ, չենթադրենք վորոշում է 500 ուրբլի, վորպես ուսուցչի տարեկան չեկամուտը: Դրանից վերցնվում է միաչն 150/0-ը աչն է 75 ո., վորից և հաշվվում է միասգյուղհարկ, չեթե չենթադրենք վոր նրա ընտանիքը բաղկացած է 2 շնչից, միասգյուղհարկը հավասար կ'լինի ընդամենը 1 ո. 70 կ., այսինքն այդ ուսուցիչը ինքնահարկմանը կ'մասնակցի 2 փայի չափով:

Ծանոթութլուն. Միասգյուղհարկի հաշվման ժամանակ 50 կոպեկից բարձր գումարը ընդունվում է վորպես 1 ուրբլի, իսկ 50 կոպ. ցածր գումարը հաշվի չի առնվում:

Ահա թե ինչպես է վորոշվում, ինքնահարկման փայերի չափը աչն տնտեսութլուններից և քաղաքացիներից, վորոնք մշտապես ապրում չեն տվյալ գյուղում:

Ավելի պարզ պատկերացնելու համար, վերցնենք ամբողջ գյուղի որինակը, թե ինչպես է վորոշվում փայերի քանակը:

«Մլան» գյուղում կա չենթադրենք 100 գյուղացիական տնտեսութլուններ, վորոնք վճարում չեն միասգյուղհարկ 700 ո. և 40 տնտեսութլուն, վորոնք ազատված չեն միասգյուղհարկից, կա 1 քաղաքացի — առևտրական, գյուղատնտեսութլուն չունեցող, վորի չեկամտից միասգյուղհարկ հաշվված է 211 ուրբլի, 1 կոոպ. ծառայող, վորի չեկամտից հաշվված միասգյուղհարկը հավասար է 6 ո. 25 կոպ., 1 արհեստավոր, վորի չեկամտից միասգյուղհարկը հաշվված է 20 ո. և 1 ուսուցիչ, վորից միասգյուղհարկը վորոշված է 1 ո. 70 կոպ. միասգյուղհարկի ընդհանուր գումարը, տվյալ գյուղում հավասար կ'լինի. $700 ո. + 211 ո. + 20 ո. + 6 ո. + 2 ուրբլի = 939 ուրբլու$, վորը նշանակում է, վոր ինքնահարկման ընդհանուր գումարի բաշխման համար, տվյալ գյուղում կա 939 փայ: Բացի դրանից այդ գյուղում կա չեվս 40 գյուղացիական տնտեսութլուն, վորոնք ազատված չեն միասգյուղհարկից: Ընդհանուր ժողովը չենթադրենք վորոշել է, բոլորովին ազատել ինքնահարկումից, այդ 40-ից 10 տնտեսութլուն, իսկ մնացածներին չենթարկել ինքնահարկմանը հետևյալ չափով. 10 տնտեսութլուն մեկական փայով, 10 տնտեսութլուն 2-ական փայով և 10 տնտեսութլուն չերեքական փայով, ուրեմն այդ 30 տնտեսութլուններից ընդամենը, $10 + 50 + 30 = 60$ փայ:

Այդպիսով, տվյալ գյուղում ինքնահարկման գումարների բաշխման համար կ'լինի $939 + 60 = 999$ փայ:

Պարզ պատկերացնելով ինքնահարման փայերի վորոշման կարգը, հիմա նայենք, թե ինչպես է կատարվում գումարների

բաշխումը, առանձին տնտեսությունների ու քաղաքացիների մեջ, վորոնք մասնակցում չեն ինքնահարկմանը:

VIII. ԻՆՔՆԱՀԱՐԿՄԱՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ ԲԱՇԽՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Ինչպես վերելում ասվեց, ինքնահարկման գումարների բաշխումը, կատարվում է առանձին տնտեսությունների ու քաղաքացիների մեջ, ըստ փայերի քանակի, գյուղխորհրդի (մասնակցությամբ գյուղփոկի և ընդհանուր ժողովում ընտրված գյուղացիների ներկայացուցիչների) կողմից: Վորպեսզի իմանալ թե ինքնահարկման գումարից վորքան է ընկնում յուրաքանչյուր փային, հարկավոր է. ընդհանուր ժողովի կողմից վորոշված ինքնահարկման ընդհանուր գումարը, բաժանել տվյալ գյուղի փայերի ընդհանուր քանակի վրա:

Որ ի ն ա կ. Յենթադրենք վորևե գյուղում, ընդհանուր ժողովը վորոշել է վերանորոգել դպրոցը, դրամական ինքնահարկումի միջոցով: Այդ վերանորոգումն գնահատված է 1000 ռուբլի իսկ գյուղի ընդհանուր փայերի քանակը հավասար է 2500-ի, վորպեսզի իմանանք թե ամեն մի փային վորքան է հասնում, 1000 ռ. բաժանվում է 2500-ի վրա և ստացված 40 կոպեկը հանդիսանում է ամեն մի փայի արժեքը: Այնուհետև յուրաքանչյուր տնտեսությունից կամ քաղաքացուց ինքնահարկման վճարումների չափը վորոշելու համար, մեկ փայի արժեքը բազմապատկվում է նրանց փայերի քանակի վրա: Որ ի ն ա կ. Յեթե տվյալ տնտեսությունից հասանելիք ինքնահարկման վճարը հավասար կ'լինի $12 \times 40 \text{ կ.} = 4 \text{ ռ. } 80 \text{ կոպ.}:$

Կարող չեն պատահել դեպքեր, չերը ընդհանուր ժողովը վորոշում է այս կամ այն կարիքը բավարարել ինքնահարկման բնապարհակային կարգով: Յենթադրենք վորոշվում է դաշտապահին տալ 100 փութ ցորեն: Այս դեպքում գյուղխորհուրդը կատարում է վոչ թե ցորենի բաշխում, այլ 100 փ. ցորենը գնահատում է տեղական գներով, վորոնք գյուղթյուն ունեն ինքնահարկումը կատարելու ժամանակ և այդպիսով բնապարհակը վեր է ածում դրամի: Յեթե ընդունենք, վոր ցորենի մեկ փթի գինը հավասար է 2 ռ., 100 փ. ցորենը կ'գնահատվի $100 \text{ փ.} \times 2$

ռուբ. = 200 ռուբ. հիշյալ գումարի բաշխումը ինքնահարկմանը մասնակցող գյուղացիական տնտեսությունների ու քաղաքացիների մեջ, կատարվում է վերելում նշված կարգով. բայց վճարումը կարող է կատարվել և դրամով և բնապարհակով:

Յեթե ինքնահարկումը կատարվում է անձնական աշխատանքի մասնակցությամբ, որինակ. վորոշվում է կարգավորել դաշտային ճանապարհը, (կամ նորը կառուցել) վորի համար անհրաժեշտ է 200 բանվորական որ, այս դեպքում, նույնպես աշխատանքները գնահատվում չեն դրամով վորից հետո և կատարվում է ինքնահարկման բաշխումը: Աշխատանքները կատարելու պահին, (ժամանակ) չենթադրենք բանվորական որը գնահատվում է 1 ռուբ., ինքնահարկման ընդհանուր գումարը հավասար կ'լինի $200 \times 2 \text{ ռ.} = 200 \text{ ռուբլու,}$ վորը և չենթակա է բաշխման: Նման դեպքում անհրաժեշտ է նախքան աշխատանքներին անցնելը վաղորոք վորոշել, թե ովքեր են ցանկանում գրամով վճարել, և ովքեր աշխատանքով, վորպեսզի գյուղխորհուրդը պարզի, թե վորքան բանվորական ուժ պետք է վարձել:

Վերջապես կարող են պատահել դեպքեր, չերը ինքնահարկումը կատարվում է խառն ձևով այսինքն. և դրամով և բնական պարհակով և անձնական աշխատանքով:

Որ ի ն ա կ. Գյուղը, ընդհանուր ժողովում վորոշում է վերանորոգել դպրոցը: Գյուղխորհուրդի ներկայացրած, և ժողովում հաստատած նախահաշվով, չենթադրենք անհրաժեշտ է ընդամենը 1000 ռուբլի: Բայց ժողովը վորոշում է, վոր վերանորոգմանը անհրաժեշտ 100 բանվորական ուժը կարելի է բավարարել անձնական աշխատանքի միջոցով, իսկ կիրն ու ավազը վորպես գյուղից մոտ գտնվող, նույնպես կարելի է բերել առանձ վճարի, սեփական սայլերով:

Ընդունենք, վոր 100 բանվ. որը—գնահատվում է 100 ռ., իսկ վերանորոգմանը անհրաժեշտ 10 սայլ կիրն ու ավազը, (յուրաքանչյուրը գնահատելով 5 ռ.), կազմում է 50 ռուբլի, և վոր մնացած 850 ռ. անհրաժեշտ է գանազան նյութեր գնելու և վարպետներին վարձատրելու համար, կ'նշանակի վոր բաշխման չենթակա է ընդամենը 1000 ռ. Այս գումարը գյուղխորհուրդը

(հերկացուցիչներին մասնակցութեամբ) բաշխում և ինքնահարկմանը մասնակցողների մեջ ըստ նրանց փաշերի քանակի, և վաղորդ պարզում և թե ովքեր ինչ ձևով են մասնակցում ինքնահարկմանը: Այդ հանգամանքները գյուղխորհուրդը գլխավորապես պարզում և այն նպատակով, վորպեսզի մի կողմից աշխատանքները կատարվեն առանց ձգձգելու և կազմակերպված իսկ մյուս կողմից չքավորներին և միջակներին հնարավորութուն տալ ինքնահարկմանը մասնակցելու իրենց նպատակահարմար ձևով:

IX. ԻՆՔՆԱՀԱՐԿՄԱՆ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐԻ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐ ՍԱՀՄԱՆԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

Ընդհանուր ժողովում ինքնահարկում կատարելու հարցը լուծելու հետ միաժամանակ վորոշվում և նախվ վճարման ժամկետները: պետք է հիշել վոր մեկ ժամկետ նշանակել չի կարելի, անհրաժեշտ և սահմանել վճարման համար 2 ժամկետ, (նվազ) գանձելով յուրաքանչյուրից հասանելիք վճարը 2 հավասար մասերով: Վճարման առաջին (նվազը) ժամկետը պետք է նշանակել վոչ շուտ քան ընդհանուր ժողովի լեռններորդ որը, բաց վոչ ուշ քան նույն ժողովից մեկ ամիս անց: Յերկրորդ ժամկետը նշանակվում է առաջին ժամկետից մեկ ամիս հետո: Այդ կարգը սահմանվում է նրա համար, վորպեսզի գյուղացիութունը հեշտութեամբ կատարի յուր վրա վերցրած պարտականութունները: Ժամկետները նշանակելու ժամանակ անհրաժեշտ և հաշվի առնել այն ժամանակաշրջանը, լերը գյուղացիութունը իրացման և լեռնարկում յուր գյուղատնտեսական միջոցները, այսինքն պետք է աշխատել վորպեսզի ժամկետները նշանակվեն գյուղացիութեան վճարունակութեան շրջանում: (Կամ վոչ գյուղատնտեսական վաստակներից լեռնում ստանալու շրջանում): Պարզ և վոր, այդ բոլոր խնդիրներում հաշվի են առնվում մեծամասնութեան շահերը:

Ինչ վերաբերվում է ինքնահարկման անձնական աշխատանքի մասնակցութեան ձևին, աղպիսին անհրաժեշտ է նշանակել դաշտային աշխատանքներից աղատ ժամանակ:

Ինչպես և իրադեկ դարձվում գյուղի բնակչութունը ինքնահարկմանը վերաբերվող վորոշումներին մասին:

Վերևում հիշված կարգով, ինքնահարկման գումարները մասնակցողների մեջ բաշխելուց հետո գյուղխորհուրդը ընդհանուր ժողովի վորոշումից 3 որվա ընթացքում, հաստատում է բաշխումը և կազմում բոլոր հարկատուների անվանական ցուցակը, վորտեղ մանրամաստեն ցուց և տրվում փաշերի քանակը, վճարման լեռնարկա գումարը և այլն: Այդ ցուցակի մեկ որինակը կախ և տրվում (փակցվում է) գյուղխորհրդի շենքում, վորպեսզի ինքնահարկմանը մասնակցողներից յուրաքանչյուրը կարողանա ծանոթանալ գյուղխորհրդի կողմից կատարած բաշխման արդյունքների հետ: Բացի դրանից, գյուղխորհուրդը պարտավոր է իրագեկ դարձնելու գյուղկատարածուների միջոցով բոլոր հարկատուներին, նրանցից հասանելիք վճարումների և ժամկետների մասին: Ցուցակի 2-րդ որինակը պահվում է գյուղխորհրդի գործերի մեջ:

X. ԿԱՏԱՐԱԾ ԲԱՇԽՈՒՄԻ ԲՈՂՈՔԱՐԿԱՆ ԿԱՐԳԸ

Ինքնահարկմանը մասնակցողներից յուրաքանչյուրը, իրավունք ունի բողոք անելու գյուղխորհրդին, թե ընդհանուր ժողովի վորոշումների մասին, և թե ինքնահարկման բաշխման ու փաշերի քանակների վերաբերյալ: Գյուղխորհուրդը հարկատուի պահանջմամբ պարտավոր է հաշտնել այն բոլոր տվյալները, վորոնց հիման վրա կատարված է փաշերի քանակի վորոշումը և հարկի բաշխումը: Գանդատները կարող լեն տրվել բաշխման արդյունքները հաշտարարելուց 7 որվա ընթացքում: Այդ լոթ որը անցնելուց հետո, գյուղխորհուրդը ուղղում է (ուղարկում է) շրջագործկոմին, ընդհանուր ժողովի համապատասխան վորոշումը, իրեն կատարած ինքնահարկման բաշխումը և ինքնահարկման վերաբերյալ տված բոլոր գանդատները յուր համապատասխան լեռնակացութեամբ:

XI. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ.

Շրջգործկոմը ստանալով գյուղխորհրդից ինքնահարկմանը վերաբերվող բոլոր նյութերը, պարտավոր է Ձ շաբաթվա ընթացքում մանրակրկիտ նայել. ընդհանուր ժողովի վորոշումների որինականությունը, գյուղխորհրդի կատարած բաշխման ճշտությունը և դրանց հետ ներկայացրած բոլոր գանգատները:

Շրջգործկոմը, ինքնահարկումը կատարելու ընդհանուր ժողովի վորոշումը կարող է բեկանել (չհաստատել):

1) Յեթե քաղաքացիների ընդհանուր ժողովը, վորը վորոշել է ինքնահարկման կիրարկումը, չեղել է անորինական, շնորհիվ մասնակցողների անորինական թվին, .

2) Յեթե ձեռնարկումը, վորի իրագործման համար կատարվում է ինքնահարկում, չի նախատեսված տվյալ Հանրապետության Կենտգործկոմի հաստատած ցուցակով և

3) Յեթե նույն Կենտգործկոմի կողմից սահմանված ինքնահարկման առավելագույն տոկոսային չափը բարձրացրած է ընդհանուր ժողովի կողմից:

Այն դեպքերում, չերը շրջգործկոմը չերևան է հանում ընդհանուր ժողովի վորոշումների անորինականությունը, այդ առթիվ նա հայտնում է գյուղխորհրդին, վերադարձնելով բոլոր նյութերը, չ՝քննելով հարկի բաշխման ճշտությունը և ներկայացրած գանգատները: Ընդհանուր ժողովների վորոշումների որինականությունը պարզելուց հետո, շրջգործկոմը անպայմանորեն ստուգում է գյուղխորհրդի կողմից կատարած բաշխման ճշտությունը: Դրա հետ միասին, շրջգործկոմը միաժամանակ քննում է բոլոր տված գանգատները, հանելով չուրաքանչյուր գանգատի համար արանձին վորոշում: Այն դեպքերում, չերը շրջգործկոմը պարզում է, վոր գյուղխորհրդի կատարած բաշխումը սխալ է, (անգամ Յեթե այդ առթիվ վոշ մի գանգատ չի ներկայացված), նա պարտավոր է բաշխումը կամ բոլորովին բեկանել, կամ թե չե, պարտավոր է կատարել նրա մեջ անհրաժեշտ ուղղումներ: Նման դեպքերում շրջգործկոմը անմիջապես հայտնում է այդ առ-

թիվ գյուղխորհրդին, վորը իր հերթին պարտավոր է անմիջապես մտցնել անհրաժեշտ (փոփոխումներ) ուղղումներ, իրեն կատարած բաշխման աշխատանքների մեջ:

Ամեն մի տված գանգատի վերաբերյալ հանած վորոշումը, շրջգործկոմը հայտնում է գյուղխորհրդի միջոցով հարկատուին, ցույց տալով պատճառները, Յեթե բողոքը չի բավարարված:

Շրջգործկոմի վորոշումը կարելի է բողոքարկել գավգործկոմին, Յեթե գանգատավորը դժգոհ է մնում առաջինի վորոշումից:

Միայն պետք է իմանալ, վոր գանգատ տալը չի կանգնեցնում ինքնահարկման կիրարկումը և չի դադարեցնում գանգատավորից հասանելիք վճարումների մուծումն:

Յեթե գավգործկոմի կողմից տված գանգատը բավարարվի հարկը վճարելուց հետո, այն ժամանակ ինքնահարկման հաշվին ավել մուծած գումարները չենթակա չեն կամ վերադարձման, կամ ի հաշիվ այլ ինքնահարկման վճարումների հաշվեհաճման:

Ինքնահարկմանը վերաբերվող ընդհանուր ժողովի վորոշումները և գյուղխորհրդի կատարած բաշխումը համարվում չեն հաստատված. Յեթե շրջգործկոմը գյուղխորհրդից ստանալուց չերկու շաբաթվա ընթացքում վերջինին չը հայտնի բեկանման, կամ անհրաժեշտ ուղղումներ կատարելու մասին և գյուղխորհուրդը անցնում է ինքնահարկման կիրարկմանը կյանքում:

XII. ԻՆՔՆԱՀԱՐԿՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՎՃԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ.

Ինքնահարկումին չուրաքանչյուր մասնակցողը պարտավոր է (իր միջոցով) ընդհանուր ժողովում վորոշված ժամկետներին մուծել գյուղխորհուրդ իրենից հասանելիք վճարումները: Ինքնահարկման դանձումները ժամանակին կատարելը ունի չափազանց մեծ է լուրջ նշանակություն, ձեռնարկած աշխատանքները կյանքում իրագործելու տեսակետից: Ամեն մի ձգձգում, կամ նշանակքում իրագործելու տեսակետից: Ամեն մի ձգձգում, կամ նշանակված ժամկետին վճարելուց խուսափելը կհասցնի այն դրություն, չերը գյուղի կարիքը, վորի բավարարման համար կիրարկվում է ինքնահարկում, կհաս անկատար, նշանակված ժամանակին չի ավարտվի, կամ հետագայում անհամեմատ թանգ կհատի:

Ահա այդ պատճառներից չեղնելով, որենքով նախատեսնված է, վոր նշանակված ժամկետներին չ'մուծված վճարումները անցնում չեն հետնույթների և բռնագանձվում—ստիպողական կարգով գլուխորհրդի միջոցով, (վորպես այլ հարկերի հետնույթներ):

XIII ԻՆՔՆԱՅԱՐԿՄԱՆ ԳԾՈՎ ԳԱՆՁՎՈՂ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ ՊԱՇԵՆՈՒ ՅԵՎ ԾԱԽՍԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ.

Ինքնահարկման գծով մուծվող բոլոր գումարները, գլուխորհրդերը պարտավոր և անմիջապես հանձնել մոտակա խնայողական դրամարկղը, իր ընթացիկ հաշվին:

Բնա-պարհակալին ինքնահարկում սահմանելու դեպքում, գլուխորհրդերը—վաղորդը հաշվի առնել վ այդ, նախատեսնում է հավաքվող մթերքների պահպանման կարգը, վորի համար գլուխորհրդերը կամ պայմանավորված է (այդ նպատակով) տեղական կոոպերացիայի հետ, կամ ինքը պատրաստում է նույն նպատակի համար մի հարմար շենք:

Ինքնահարկման կարգով հավաքվող միջոցները պետք է ծախսվեն բացառապես այն նպատակներին, վորոնք ցույց են տրված ընդհանուր ժողովի վորոշումների մեջ, և վոչ մի դեպքում գլուխորհրդերը չի կարող ծախսել այդ գումարները մի վորևե ալ կարիքների վրա, մանավանդ իր վարչական կարիքների բավարարման համար:

Հիշյալ կարգի խախտումը միջոցների ծախսման վերաբերյալ, հետապնդվում է քրեական կարգով, և մեղավորները չենթարկվում են դատապարտության:

Յեթե այս կամ այն պատճառով ինքնահարկման գծով հավաքված գումարները չեն կարող ոգտագործվել ընդհանուր ժողովի նշած նպատակին, գլուխորհրդերը այդ առթիվ հայտնում է ընդհանուր ժողովին, վորը նոր վորոշում է հանում, կամ այդ գումարները այլ կուլտուր-տնտեսական կարիքների վրա ծախսելու, կամ թե չե, հավաքած միջոցները հետ վերադարձնելու մասին:

Կարող է պատահել և այնպիսի դրութուն, չերը ընդհանուր ժողովի կողմից ձեռնարկած նպատակները (ձեռնարկումները)

կլանքում իրագործելու ժամանակ պարզվի, վոր հավաքած միջոցները չեն բավարարում: Այդ դեպքում գլուխորհրդերը հրավիրում է ընդհանուր ժողով, վորտեղ և հանվում է համապատասխան վորոշում լրացուցիչ ինքնահարկման մասին:

Ընդհանուր ժողովի վորոշումները լրացուցիչ ինքնահարկման մասին, նույնպես չենթակա չեն շրջգործկումի համապատասխան հաստատության:

XIV. ԳՅՈՒՂԽՈՐՀՈՒԴՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.

Ինքնահարկումը հանդիսանում է ընդհանուր ժողովի ցանկություն կամավոր արտահայտությունը:

Ինքնահարկման որենքը, սահմանելով գլուխական ընակչության ինքնահարկման ընդհանուր սկզբունքները, միաժամանակ սահմանում է ընակչության սոցիալական առանձին խավերի մեջ հարկի ծանրության բաժանման կարգը:

Ինքնահարկման հետ կապված բոլոր գործնական աշխատանքները, կլանքում կիրարկելու ժամանակ ղրվում է հենց իրենց, գլուխացիների վրա, հանձնա իրենց կողմից ընտրված լիցխանության մարմին—գլուխորհրդի:

Վորովհետև բացի գլուխորհրդից վոչ վոք այնպես լավ ծանոթ չե գլուխի կարիքներին և նրանց բավարարման հնարավորություններին, ուստի հենց այդ պատճառով, ինքնահարկման բոլոր նախապատրաստական աշխատանքները և իրագործվող ձեռնարկումները կլանքում կիրարկելը ղրվում է—գլուխորհրդի վրա:

Այդ բոլորը գլուխորհրդի առաջ դնում են չափազանց լուրջ խնդիրներ, վորոնց հաջող լուծումից կախված է ինքնահարկման անմիջական արդյունքները:

Իհնչ պարտականություններ և դրոում գլուխորհրդի վրա: Գլուխորհրդերը իմանալով գլուխի բոլոր կարիքները, և այն, թե ընթացիկ տարում ղրանցից վորոնք և իհնչ չափով են բավարարվելու բյուջետային կարգով, կազմում է ցուցակ այն բոլոր հասարակական և կուլտուր-կրթական կարիքների, վորոնք չեն բավարարվելու բյուջեի միջոցներով և ըստ կարևորության դասա-

վորում ե նրանց կատարման հեր թի: Ձեռնարկվող յուրաքանչյուր աշխատանքի համար, գյուղխորհուրդը կազմում ե մանրամասն նախահաշիվ աշխ ծախքերի համար, վորոնք կապված են տվյալ ձեռնարկումի կիրարկման հետ: Ապա այդ նախահաշիվը դրվում ե ընդհանուր ժողովում ի քննություն:

Գյուղի բոլոր կարիքների ցուցակը անհրաժեշտ ե վաղորոք կազմել, վորպեսզի ինքնահարկման կարգով հավաքվող գումարները, վորոնց չափը որենքով սահմանափակված ե, չ'ծախսվին գյուղի չերկրորդական նշանակութուն ունեցող կարիքների վրա: Գյուղխորհուրդը պետք ե նկատի ունենա, վոր կազմած կարիքների ցուցակով բոլոր ձեռնարկումների ընդհանուր արժողությանը, չ'պետք ե գերադանցի աշխ չափը, վորի սահմանում որենքը թուլատրում ե ինքնահարկում կատարել տվյալ գյուղում: Մյուս կողմից հիշյալ կարգը հնարավորութուն կ'տա խուսափելու աշխ պիսի դրությունից, չերը աշխատանքների կեսին պարզվում ե, վոր հավաքված գումարները անբավարար են:

Այսպիսով գյուղխորհուրդը, ընդհանուր ժողովի կողմից ինքնահարկումը ընդունելուց հետո պարտավոր ե.

1. Վորոշել ինքնահարկման փայերի քանակը,
2. Կատարել համապատասխան բաշխում ինքնահարկմանը մասնակցողների մեջ:
3. Փակցնել ինքնահարկմանը մասնակցողների անվանական ցուցակը, ցուց տալով յուրաքանչյուր մասնակցողի վճարումներ չափը:
4. Իրազեկ դարձնել գյուղկատարածուների միջոցով, ընդհանուր ժողովի կողմից ընդունված ինքնահարկման գումարը մասնակցողների մեջ բաշխման մասին:
5. Ընդունել գյուղացիներից գանգատներ և դիմումներ ինքնահարկման առթիվ:
6. Նշանակված ժամկետին ուղարկել շրջգործկոմին ի հաստատություն, ինքնահարկմանը վերաբերվող բոլոր գործերը: (Ընդհանուր ժողովի արձանագրությունները, բողոքները, բաշխումը և այլն):

Շրջգործկոմի կողմից ինքնահարկումը հաստատվելուց հետո, գյուղխորհուրդը անցնում ե գործնականորեն կյանքում կիրարկելուն. ընդունում ե ինքնահարկման վճարումները, պահում ե հավաքած միջոցները, մանրամասն հաշվետվման ե առում ստացվող բոլոր միջոցները և կատարում ե անհրաժեշտ ծախսերը: Գյուղխորհուրդը ընդհանուր ժողովի վորոշմամբ և գործող որենքների հիման վրա, կնքում ե անհրաժեշտ պալմանագրեր, կատարում ե շինարարական նյութերի գնումներ և նրանց փոխադրումը, պահում ե խիստ հաշվետվում ձեռք բերված և ստացված բոլոր շինա-նյութերի, ապահովում ե կամ կազմակերպում տեխնիքական հսկողություն կատարվող աշխատանքների վրա, ինքնահարկմանը մասնակցողների մեջ բաշխում ե աշխատանքները, և չերը ինքնահարկումը կատարվում ե անձնական աշխատանքով, հաշվետվման ե չենթարկում աշխատանքի չեկողներին ու նրանց կատարած աշխատանքի չափը և այլն:

Գյուղխորհուրդը կառավարում ե ինքնահարկման գծով ձեռք բերվող ամբողջ ունեցվածքը, և նույն կարգով կազմվող հասարակական գրամագրությունները:

Վերջապես գյուղխորհուրդը, վորպես մի մարմին վորը կյանքում կիրարկում ե ընդհանուր ժողովի վորոշումները, պարտավոր ե հաշիվ տալ ընդհանուր ժողովին, վերաստուգիչ հանձնաժողովին և շրջգործկոմին, ինքնահարկման միջոցով հավաքված գումարների ծախսման և աշխատանքի մասնակցության միջոցով կատարած գործերի մասին:

XV. ԳՅՈՒՂԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ ՎԵՐՍՏՈՒԳԻՉ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Բացի շրջգործկոմների կողմից որենքով նախատեսնված ստուգումն, ինքնահարկման գծով հավաքված միջոցների ճիշտ ծախսումն պարտավոր չեն ստուգել նաև գյուղխորհուրդներին կից գոյութուն ունեցող վերստուգիչ հանձնաժողովները:

Վերստուգիչ հանձնաժողովները պարտավոր չեն հսկել ինքնահարկման միջոցների ճիշտ և ժամանակին հավաքվելուն: Հսկել վորպեսզի հավաքվող գումարները պահվեն ինչպես հարկն և և

մեծ գումարներով չ'մնան գուղխորհրդի առանձին անդամների ձեռքերում: Նրանք հսկում չեն վորպեսզի հավաքված գումարները բացառապես ծախսվեն ընդհանուր ժողովի կողմից սահմանած կարիքներին, և վոչ մի դեպքում չ'թուլատուրեկ, ծախսելու վարչական կարիքների համար:

Վերստուգիչ հանձնաժողովները մասնակցում չեն. աշխատանքների կատարման և շինա-նյութերի գնման վերաբերյալ պայմանագրեր կնքելուն և ապա մասնակցում չեն այդ նյութերը ընդունելու ժամանակ: Վերջապես, վերստուգիչ հանձնաժողովները մասնակցում չեն կատարված աշխատանքների ընդունելուն:

Ինքնահարկման կիրարկելու ընթացքում բոլոր նկատած թերութ. մասին վերստուգիչ հանձնաժողովները ղեկուցում չեն հերթական ընդհանուր ժողովում: Յերեվան հանած խոշոր սխալների և շեղումների դեպքում, վերստուգիչ հանձնաժողովը հարց է բարձրացնում գյուղխորհրդի առաջ արտակարգ ընդհանուր ժողով հրավիրելու նպատակով: Ինքնահարկման բոլոր աշխատանքները ավարտելուց հետո, վերստուգիչ հանձնաժողովը կատարում է ընդհանուր ստուգում և գյուղխորհրդի կատարած աշխատանքների արդյունքների ու գնահատականի մասին ղեկուցում և ընդհանուր ժողովին:

XVI. ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ԿՈՄԻՏԵՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Ինքնահարկման որևէքը, շրջգործկոմիների առաջ նույնպես դնում և չափազանց լուրջ և պատասխանատու խնդիրներ:

Այն դեպքերում, չորս ինքնահարկումը կատարվում է մի քանի հարևան գյուղերի կողմից, նրանց վորևե ընդհանուր կուլտուր-տնտեսական կարիքները բավարարելու նպատակով, (ճանապարհ, դպրոց, հիվանդանոց, կամուրջ և այլն) շրջգործկոմիների վրա դրվում է ճիշտ նույն պարտականությունները, վորոնք ինքնահարկման կիրարկելու ժամանակ նախատեսված չեն գյուղխորհուրդների վերաբերյալ: Այսինքն, նման դեպքերում շրջգործկոմիները հանդիսանում են վոչ միայն ղեկավարողի, այլ

և անմիջականորեն այդ բոլոր ձեռնարկումները կատարում կիրարկողի դերում:

Մնացած բոլոր դեպքերում շրջգործկոմի դերը կայանում և գյուղխորհուրդների աշխատանքներին հսկելու և նրանց ղեկավարելու մեջ: Այն է.

Շրջգործկոմը նախում և հաստատում է ընդհանուր ժողովի վորոշումները, ստուգում և գյուղխորհրդի կողմից կատարած ինքնահարկման բաշխումը, քննության և առնում ինքնահարկման վերաբերյալ տված բոլոր գանգատներն ու դիմումները և նրանց լուրաքանչյուրի վերաբերյալ հանում և հատուկ վորոշում:

Վերահիշյալ բոլոր աշխատանքները շրջգործկոմը պարտավոր է կատարել (ընդ. ժողովի վորոշումների, գանգատների և հարկի բաշխումի ստուգումը) որևէքով սահմանված ժամկետում: Այն է՝ յեթե որևէքով նախատեսված չերկու շաբաթյա ժամկետում շրջգործկոմը չ'հաշտնի գյուղխորհրդին նրա ներկայացրած ընդհանուր ժողովի վորոշման, ինքնահարկման նախահաշվի և բաշխման—բեկանման կամ փոփոխման մասին, վորոշումները և նախահաշվը ինչպես և ինքնահարկման բաշխումը համարվում չեն հաստատված ու անմիջապես ստանում որինական ուշժ:

Շրջգործկոմիները խիստ հսկում չեն վորպեսզի գյուղխորհուրդները նախատեսված ժամկետներում և սահմանված ձևերով ներկայացնեն հաշվետվություն ինքնահարկման աշխատանքների մասին, և իր հերթին այդպիսիները ներկայացնում չեն գավգործկոմին:

Շրջգործկոմիները ընդհանրապես իրագործում չեն, ինքնահարկման գծով կատարվող գյուղխորհրդի բոլոր աշխատանքների վրա, ընդհանուր հսկողությունը:

XVII. ԻՆՉ ԴԵՊՔՈՒՄ ԻՆՔՆԱՀԱՐԿՈՒՄԸ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ԶԻԿԱՐՈՂ ԼԻՆԵԼ

Ինչպես վերև ասեցինք, ընդհանուր ժողովի վորոշումը ինքնահարկում կատարելու մասին պարտադիր է տվյալ գյուղի բոլոր քաղաքացիների համար, յեթե ինքնահարկում կատարելու

նպատակը հանդիսանում է ավելի գլուղի կուլտուր-տնտեսական աշխարհի կարիքը, վորի բավարարման մեջ շահագրգռված է ամբողջ գլուղը, և չեթե ինքնահարկման որևէքով այդ կարիքը նախատեսանված է: Դա նշանակում է վոր այն քաղաքացիների վերաբերյալ, վորոնք կամավոր չեն ցանկանալ չենթարկվելու ընդհանուր ժողովի վորոշումին, որենքը այդպիսիների վերաբերյալ թուլաարում է կիրառել ստիպողական միջոցներ:

Բայց չ'պետք է մոռանալ, վոր գլուղի ընդհանուր կուլտուր-տնտեսական և հասարակական կարիքների շարքում, կարող չեն պատահել նաև աշխարհի կարիքներ, վորոնց իրադրման մեջ շահագրգռված է միմիայն գլուղի բնակչության մի մասը կամ թե չե վոչ ամբողջ բնակչությունը, որ ինչպե՛ս վորեւ մի կամավոր-հասարակական ընկերության կարիք, կամ չորանի վարձում, հասարակական բուլալի ձեռք բերելը և այլն, չեթե այդ կարիքներն մեջ շահագրգռված է քաղաքացիների մի մասը կամ գուտ հողալին համայնքը—ի հարկե նման դեպքերում բոլոր քաղաքացիներին պարտադրել մասնակցելու այդ ծախքերին, կլինի միանգամայն անարդարացի:

Հաշվի առնելով այդ հանգամանքները, ինքնահարկման որենքը բոլոր քաղաքացիների պարտադիր մասնակցությունը սահմանափակում է միայն այն դեպքերով, չերը ինքնահարկումը կատարվում է որևէքով նախատեսանված ընդհանուր բնույթ կրող կարիքները բավարարելու նպատակով:

Գլուղի բնակչության մնացած բոլոր կարիքները, կարող չեն բավարարվել—բացառապես կամավոր հիմունքներով: Հոժարակամ համաձայնությունը ինքնահարկում կատարելու դեպքում, շահագրգռված քաղաքացիների կողմից հրավիրված ընդհանուր ժողովում վորոշվում է՝ թե ինչպե՛ս և ովքեր պետք է մասնակցեն այդ ծախքերին: Տվյալ դեպքում այդ վորոշումները, պարտադիր չեն կարող լինել այն քաղաքացիների համար, վորոնք ժողովին չեն մասնակցել, կամ թե չե մասնակցել են, բայց դեմ են չեղել այդ վորոշումներին և չեն ցանկացել: Նման դեպքերում, որենքով նախատեսանված հարկի բաշխման կարգը նույնպես պարտադիր չէ:

Տվյալ կարիքները բավարարելու մեջ շահագրգռված քաղաքացիները, իրենց ժողովում կարող չեն սահմանել հարկի բաշխման կարգը, և չուրաքանչյուր մասնակցողի վճարումների չափը: Գլուղիորհուրդը, նման հոժարակամ ինքնահարկում կատարելու ժամանակ, վոչ մի աշխատանքի չի մասնակցում: Նրանք իրենց ընդհանուր ժողովում ընտրում չեն լիազորներ, վորոնց և հանձնարարում են հարկի հավաքելը, ծախսելը և այլն:

Ինքնահարկման որևէքով նախատեսանված հարկի բաշխման և գանձման կարգը, նույնպես չի կարելի տարածել այն կադմակերպությունների վրա, վորոնք ըստ իրենց կանոնադրությունների, կարող չեն իրենց անդամներից գանձել առանձին տուրքեր—որ ինչպե՛ս վարկալին, միլիորատով և այլն ընկերությունները, կամ հատուկ նպատակներ ունեցող կամավոր ընկերությունները և այլն:

XVIII. ԻՆՔՆԱՅԱՐԿՄԱՆ ՀԱՇՎԵՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ.

Նախ և առաջ չ'պետք է մոռանալ, վոր ընդհանուր ժողովի չուրաքանչյուր վորոշումը գրվում է արձանագրության մեջ հետևյալ ձևով:

Ձև № 1.

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

« » գավառի, « » շրջանի,
« » գլուղի քաղաքացիների (հասարակության) ընդհանուր ժողովի.

192 թ.

(ամիս, թիվ)

ԳՅՈՒՂԴՊՐՈՑԻ ԿԱՌՈՒՅՄԱՆ ՄԱՍԻՆ.

« » քաղաքացիների ընդհանուր ժողովը, մասնակցությունը ընդհանուր քաղաքացիների « » թվից, « » թվով, վորոնք ոգտվում են ընտրողապաշ

Յուրաքանչյուր տեսակ նյութի համար բացվում է նոր հաշիվ: Գլուղխորհուրդները պարտավոր են խնճահարկման գծով ստացվող գումարների համար տալ անդորրագրեր ընդ սմին կըցած ձևով: Անդորրագրերի կտրոնը մնում է գլուղխորհրդում:

24 № 5.

4 S P N 2

գլուղխորհուրդ

19... 17. ... ամսի ... 19

№..... անդորրագրի կտրոն:

«.....» ښځه. «.....» ځوان.

Ստացված է քաղ.

fy

« » *Բնթ.* « » *Կոպ.*

Ի՞նչի համար

Ստորագրութիւն

45/12

Ստորագրութիւն

Հիշյալ ձևով տված անդորրագիրը պետք է ստորագրված լինի նախագահի, կամ դրամ ընդունելու լիազորված անձի կողմից:

Միջոցների ծախսման ժամանակ գլուղխորհուրդը ստացա-
կան և վերցնում հետևյալ ձևով.

24 № 6.

U S U 3 U 4 U 5

« » *шлѣ.* « » *кочу.*

19 թ. ամսի ին ստացված և

..... գլուզի գլուզխորհրդից « » Բնթ.

4000.

(*խնչի համար*)

Ստորագրութիւն

Ֆաստաթղթերը, ստացականները և անդորրագրերի կտրոնները պետք է պահպեն առանձին գործերի մեջ: Պետք է համարակալվեն ու դասավիեն ըստ նրանց կատարման ժամանակի կարգով: Բոլոր փաստաթղթերը պետք է կարվին:

Ինքնահարկման գծով ստացվող գումարների հաշվեառման համար գլուխորհուրդը պետք է տանի հետևյալ դիրքը.

24 № 7.

Ի՞նչ և ումից ե տացվել, ուր և ում ե հանձնված, ինչի համար ե վճարված, անդորրագրերի կըտ- րոնները ԱՅ և ուրիշ փաստա- թղթեր	Ինքնահարկման գումար- ները				Ծանոթու- թյուն
	Մուտք		Յելք		
	Մնթ.	Կ.	Մնթ.	Կ.	

Վերջապես գյուղխորհուրդը պարտավոր է շրջգործկոմ ներկայացնելու սահմանված ժամկետներին ինքնահարկման վերաբերյալ տեղեկություններ հետևյալ ձևով.

Ձև № 8.

ԻՆՔՆԱՀԱՐԿՄԱՆ ՏԵՂԵԿԱՆՔ

« » գավ., « » շրջանի,
 « » գյուղի գյուղխորհրդի, 19 թ.
 ամսի ից մինչև 19 թ. ամսի ր.

	Բարեկարգության համար		Գյուղատնտեսության համար		Փողովրդականության համար		Առողջապահության համար		Ճանապարհային համար		Հանրակրթական համար		Մշակույթ, արվեստ, պաշտպանության համար		Ընդամենը		Նույն թվում չկան համարները	
	մ.	կ.	մ.	կ.	մ.	կ.	մ.	կ.	մ.	կ.	մ.	կ.	մ.	կ.	մ.	կ.	մ.	կ.
1. Առ 1-ին հոկտեմբ. 19 թ. կար .																		
2. Ստացված և մեկ տարվա ընթացքում 19 թ. հոկտ. 1-ից առ 1-ին հոկտեմբերի 19 թ. . . .																		
Ընդհանուր մուտքը																		
Ծախսված և մեկ տարվա ընթացքում 19 թ. հոկտ. 1-ից առ 1-ին հոկտեմբերի 19 թ.																		
Մնում է կանխիկ .																		

Գյուղխորհրդի նախագահ՝

Քարտուղար՝

Սույն ձևով տեղեկանքները, գյուղխորհրդի կողմից ներկայացնելու և շրջգործկոմ տարեկան 2 անգամ առ 1-ին ապրիլի և առ 1-ին հոկտեմբերի: Առաջինը ներկայացնելու և ապրիլի 15-ին, յերկրորդը հոկտեմբերի 15-ին: Շրջգործկոմները իրենց հերթին ներկայացնում են նույն ձևով, շրջանի մասշտաբով, միացյալ տեղեկանքներ, գավառային գործադիր կոմիտեին: Տարեկան 2 անգամ, առ 15-ին ապրիլի—ապրիլի 30-ին, առ 15-ին հոկտեմբերի—հոկտեմբերի 30-ին:

Գավգործկոմները նույն տեղեկանքները ըստ իրենց գավառի մասշտաբով ներկայացնում են Հանրապետական Ֆինոդկոմատին, վերջինիս կողմից սահմանված ժամկետներում:

ՎԵՐՆԱԳՐԵՐԻ ՑԱՆԿԸ.

Յերես

I. Ընդհանուր ծանոթություն ինքնահարկման մասին .	3
II. Ինչպիսի կարիքների համար կարելի է կատարել ինքնահարկումը	6
III. Ինքնահարկումի սահմանման կարգը	8
IV. Ընդհանուր ժողովների վորոշումները հաստատելու կարգը	10
V. Ով է լեւթարկվում ինքնահարկմանը մասնակցելու .	11
VI. Ով կարող է ազատվել ինքնահարկմանը մասնակցելուց	11
VII. Ինքնահարկման գծով փաշերի քանակը վորոշելու կարգը	12
VIII. Ինքնահարկման գումարների բաշխման կարգը . . .	16
IX. Ինքնահարկման վճարումների ժամկետներ վորոշելու կարգը	18
X. Կատարած բաշխումն, բողոքարկելու կարգը	19
XI. Ընդհանուր ժողովների վորոշումները շրջգործկոմիտեում հաստատելու կարգը	20
XII. Ինքնահարկման միջոցների վճարման կարգը	21
XIII. Ինքնահարկման գծով հավաքվող գումարների պահելու և ծախսելու կարգը	22
XIV. Գյուղխորհուրդների պարտականությունները	23
XV. Գյուղխորհուրդների վերատուգիշ հանձնաժողովների պարտականությունները	25
XVI. Շրջգործկոմիտեների պարտականությունները	26
XVII. Ինչ գեպքերում ինքնահարկումը պարտադիր չի կարող լինել	27
XVIII. Ինքնահարկման հաշվետարությունը և հաշվետվությունը	29

7-248

Ca

2744-53

917

1

1

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОЧЕДОВЕДИЯ
Академии Наук
СССР

